

AKTIV SKOLEVEI

Bærekraft, medborgerskap og livsmestring med fokus på endring og mobilitet.

UNDERVISNINGSSOPPLEGG
FOR 8-10. TRINN

Aktiv skolevei

*Pilotprosjekt
Haugeåsen ungdomsskole
i Fredrikstad*

Miljøløftet Moss, Fredag 4. desember 2020
Eileen Bergstrøm, Bypakke Nedre Glomma

Nasjonal transportplan 2018-2029

Regjeringen vil legge til rette for at åtte av ti barn og unge skal velge å gå eller sykle til skolen.

Aktiv skolevei – mobilitet i skolen

- Lokal handlingsbasert mobilitetsendring
- cCHANGE – Forskning endringsmetodikk og bærekraft
- Mobilitet i skolen - den nye lærerplanen

Mål og gevinster

- 8 av 10 elever skal velge å gå eller sykle til skolen
- Elevene skal reflektere og bli mer bevisste på egne reisevaner
- Gi mer innsikt om ungdommens lokale reisevaner og tanker.
- Være et innovativt verktøy for lærerne for å arbeide med den nye lærerplanens tre tverrgående temaer

Aktiv skolevei

Elever og lærere ble utfordret til å gå, sykle eller benytte kollektivt til og fra skolen hver dag i fire uker.

Undervisningsopplegg

Uke 2: Venner og familie

Den andre uken flytter vi blikket fra vaner og det praktiske til de rundt oss, og til relasjonene vi har. Vi utforsker hvordan og hvorfor venner, familie, bekjente og ukjente kan gjøre utfordringen lettere eller vanskeligere. Vi utforsker sosiale normer og vår påvirkningskraft i møte med andre mennesker.

UKENS TEMA

Ofta er det ikke bare opp til oss selv hvor lett det er å la bilen stå. Vi blir også påvirket av folk rundt oss. Det kan være vanskelig å være den ene i klassen som sykler til og fra trening når alle andre blir kjørt. Kanskje særlig hvis grunnen er at man vil være miljøvennlig?

Individer betyr mye for en bærekraftig utvikling av byene våre. Ikke bare kan vi velge å la bilen stå for å spare miljøet - vi kan også være med å skape kulturelle og sosiale normer der det er en selvfølge å la bilen stå i hverdagen. Vi kan være med å påvirke hverandre til å velge bærekraftig.

Å påvirke er noe ganske annet enn å overbevise. Når vi prøver å endre andre ved å prøve å overbevise med fakta og argumenter vil mange gå i forsvarsposisjon og bli lite mottagelige. Det er vel ikke mange av oss som liker å bli forsøkt endret av andre?

Men når vi utforsker nye alternativer og forteller om det til venner og familie kan vi være med å vise at det er mulig. Vi kan vise at det ikke er farlig å gjøre ting litt annerledes enn folk er vant til og vi kan starte nye samtaler med andre som skaper refleksjon. Disse ukene går elevene foran, og skaper ringvirkninger underveis.

Oppgave

Gå i grupper. Fortell hverandre om en gang du har:

- 1) gjort noe fordi venner eller familie synes du burde gjøre det eller du ble inspirert til å gjøre noe fordi andre gjorde det;
- 2) hatt lyst til å gjøre noe, men unngikk å gjøre det fordi du var redd for reaksjoner fra venner eller familie.

Hva tror dere dette har å si for bærekraftig utvikling der du bor?

Spørsmål til refleksjonsnotat

Hver uke skal elevene skrive en kort tekst om hvordan det har gått den første uken. Denne uken skal elevene fokusere på følgende spørsmål:

- Hva synes familien din om at du ikke skal kjøre bil denne måneden, og hva sier vennene dine om prosjektet? Påvirker det deg på noen måte?
- Hvordan tror du sosiale normer og forventninger fra andre påvirker dine og andres reisevaner?
- Hva ville venner og familie sagt om du ville gjøre andre endringer i eget liv for klima og miljø (f.eks. spise mer vegetarisk, unngå flyreiser eller bruke mindre plast)?

Spørsmål til daglig innsjekk:

Mandag: Hva synes familien din om dette prosjektet? Har du fått noen reaksjoner?

Tirsdag: Hva er det fineste med å ikke kjøre bil til og fra skolen?

Onsdag: Tror du at foreldrene dine hadde klart å ikke kjøre bil til og fra jobb i 30 dager?

Torsdag: Er det noen som føler de har inspirert eller påvirket venner eller familie så langt?

Fredag: Hva vil du gjøre annerledes neste uke? Hva vil du gjøre likt?

Prosjektets faser

```
graph LR; A[Forankring  
med lærere og elever  
Spørreundersøkelse] --> B[Gjennomføring  
4 uker utfordring  
Ukentlige tema med  
refleksjoner og oppgaver]; B --> C[Evaluering  
Lærere og elever  
Spørreundersøkelse  
Rapport];
```

Forankring
med lærere og
elever
Spørreundersøkelse

Gjennomføring
4 uker utfordring
Ukentlige tema med
refleksjoner og oppgaver

Evaluering
Lærere og elever
Spørreundersøkelse
Rapport

Hvordan gikk det?

- 75% ble sjeldent eller aldri kjørt til skolen før og etter prosjektet.

Mange positive effekter:

- 27,5 prosent merker at de inspirerte venner og familie til å sykle eller gå oftere
- 35% oppgir at de snakket mer med familien om bærekraft og klima og reisevaner.

Hvilken mobilitetsframtid ønsker elevene seg?

Påstander og refleksjoner

- 86 % av elevene oppgir at de er helt eller delvis enig at folk i Fredrikstad burde kjøre mindre bil.
- 90 prosent sier seg enig i at folk burde endre reisevanene sine for å gjøre mindre skade på miljø og klima, mens kun 36 prosent sier seg enig i at foreldrene kjører for mye bil.
- 87 prosent er enig at det burde være enklere å klare seg uten bil i Fredrikstad

«Hvis jeg hadde fått bestemt så hadde jeg tatt bedre busstilbud og gitt alle en hjelm.
Og satt opp flere sykkelstativer»

-Elev, refleksjonsnotat

«Jeg håper Fredrikstad kan bli en by hvor jeg ikke ser biler overalt. Det hadde vært fint å blitt en sykkelby! Det er også viktig for meg å satse på mangfold og inkludering.»

- Elev, refleksjonsnotat.

«Reisevaner er enkelt å endre, så hvorfor ikke gjøre det når vi har så mange bærekraftige muligheter»

-Elev, refleksjonsnotat.

Gå mer,
lev bedre

Veien videre

- Ny kunnskap
- Lære og dele
- Evaluere
- Utvikle?

Takk for
oppmerksomheten!

Ta gjerne kontakt!

(e) eileen.bergstroem@sarpsborg.com

(m) 900 66 387

